

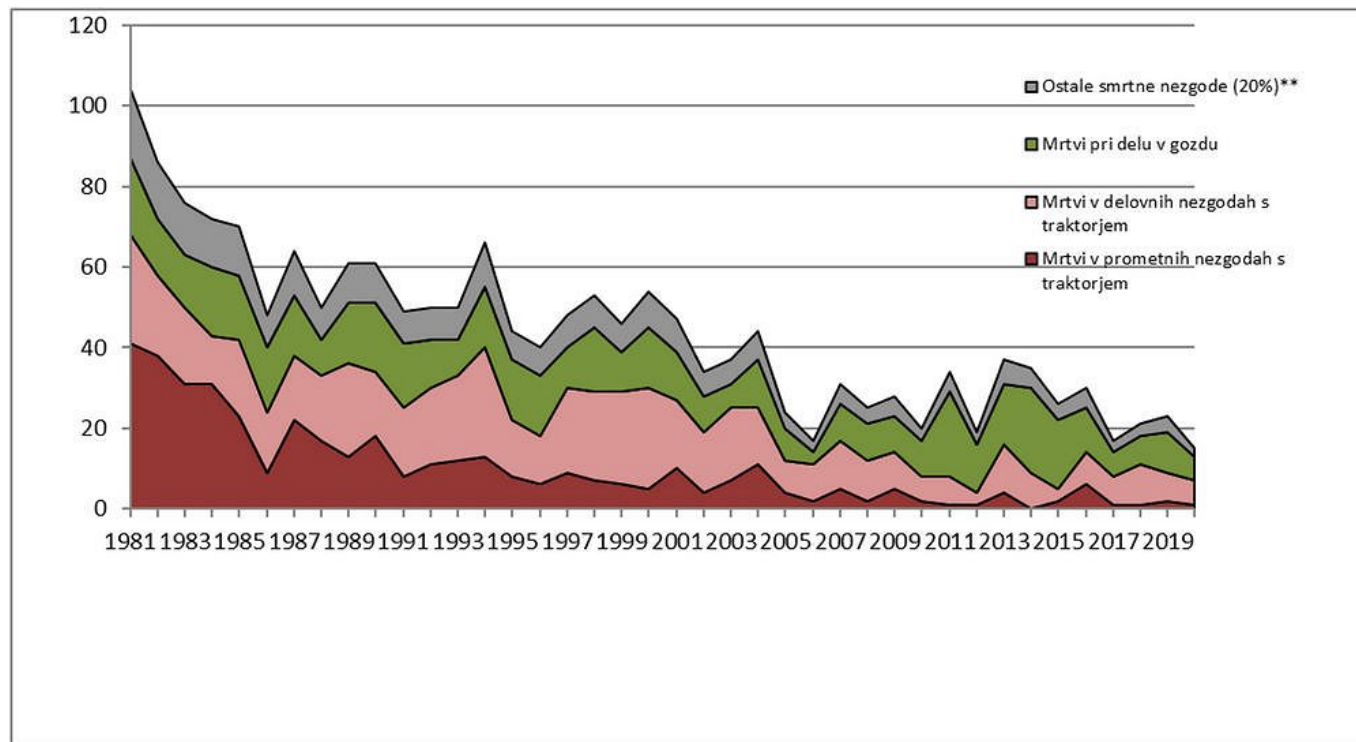
Nezgode v kmetijstvu in gozdarstvu v letu 2020

mag. Marjan Dolenšek, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 09.04.2021

Tudi minulo leto 2020 je bilo na področju varnosti in zdravja pri delu v Sloveniji nekoliko nanj slabo kot v preteklem letu. Pri delu v kmetijstvu in gozdarstvu umrlo skupaj 15 ljudi, veliko je bilo tudi poškodovanih. Iz podatkov, ki jih na osnovni svojega delovanja pripravi Policija in iz podatkov, ki jih na osnovi objav o intervencijah pripravi Uprava RS za zaščito in reševanje zbira Zavod za gozdove Slovenije, smo pripravil pregled statistike za preteklo leto in nekaj primerjav z letom 2019. Lani je umrlo 8 ljudi manj kot v letu 2019 in dva manj kot v letu 2017, ko je bilo najmanj umrlih v zadnjih 10 letih in tudi najmanj od leta 1981, ko so znani podatki.

Mrtvi pri nezgodah pri delu v letih od 1981 do 2020. Število se stalno zmanjšuje, a od vizije 0, to je nič mrtvih in nič hudo poškodovanih, smo še daleč.

Nezgode pri delu s traktorjem drugimi kmetijskimi stroji

Pri uporabi traktorjev in drugih kmetijskih strojev se nezgode dogajajo tako v cestnem prometu, ki jih Policija obravnava kot prometne nesreče, kot pri delu izven cest, ki jih Policija obravnava kot delovne nezgode. Delovnih nezgod s traktorji in kmetijskimi stroji, pri obravnavi katerih je sodelovala Policija, je bilo lani 63, kar 4 manj kot v letu 2019. Občutno manj je bilo delovnih nesreč vezanih neposredno na traktor, teh je bilo 34, leto pred tem pa 53, občutno več pa je bilo delovnih nesreč vezanih na druge delovne stroje (traktorske priključne stroje, druge stroje in naprave). Lani jih je bilo 29, leto pred tem pa 14. Hudo se je poškodovalo 22 oseb, lažje pa 25. Z veliko verjetnostjo lahko sklepamo, da je bilo nezgod z lažjimi poškodbami še veliko več, a niso prišle v policijsko obravnavo. Največ nezgod s traktorjem se je zgodilo zaradi zdrsa in prevrnitve in sicer 17, kar je nekaj več kot polovica vseh. Pri tem je umrlo 6 oseb, oz. ena manj kot v letu 2019. Udeleženci pri delovnih nezgodah s traktorji in drugimi kmetijskimi stroji so bili v veliki moški in sicer ji je bilo 59, štiri pa so bile ženske. V oči bode tudi podatek, da je bilo kar 65 odstotkov udeležencev starejših od 54 let, oz. 41 odstotkov nad 64 let.

Prometne nezgode s traktorji

V 139 prometnih nesrečah so bili lani udeleženi traktorji, kar je za 7 nesreč oz. 5 odstotkov manj kot leto prej. En udeleženec je umrl (leto pred tem dva), 5 jih je bilo težko poškodovanih, 15 je lažje, brez poškodb pa jo je odneslo 118 udeležencev. Največ nesreč se je zgodilo v juliju in sicer 23. Število lani

mrtvih v prometnih nezgodah s traktorju je pod povprečjem zadnjih 10 let, ki sicer znaša 1,9 mrtvega na leto.

Veliko nezgod s traktorji in drugimi kmetijskimi ali gozdarskimi stroji zgodi zaradi neprevidnosti.

Nezgode pri delu v gozdu

Pri delu v gozdu se je v letu 2021 zgodilo 61 nezgod pri obravnavi katerih je sodelovala Policija. To je 2 nezgodi manj kot v letu 2019. Vsi udeleženi pri nezgodah v gozdu so bili moški. Po starosti sta bila 2 udeleženca v skupini od 18-24 let, v ostalih skupinah po deset let pa so bili udeleženci razporejeni enakomerno in sicer od 10 do 12 udeležencev. Zadnja skupina zajema udeležence od 64 let naprej, brez zgornje omejitve in v tej skupini je bilo 12 udeležencev. Le v eni nezgodi, ki jih je obravnavala Policija, ni bilo poškodovanca.

Lansko leto je pri delu v gozdu umrl en človek manj kot v letu 2019, težko poškodovanih pa je bilo 7 več. Podrobneje smo analizirali 45 nezgod, za katere smo imeli na razpolago tudi podrobnejše podatke, ki so jih zbrali revirni gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije. V teh so zajete vse težje in smrtne nezgode, ki jih je obravnavala tudi Policija, ne pa tudi vse lažje. Tako v nadaljevanju obravnavamo 6 smrtnih nezgod, 35 s težjimi posledicami in 4 z lažjimi (Policija je sodelovala pri obravnavi skupaj 24 nezgodah z lažjimi posledicami). Štiri smrtne nezgode so se zgodile pri sečnji, po ena pa pri mehaniziranem spravilu in pri nakladanju hlodov. Pri štirih umrlih je bila vzrok smrti

poškodba glave, pri dveh pa trupa. Dva umrla sta imela opravljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK), a eden od teh dveh ni uporabljal osebne varovalne opreme (OVO). Ostali štirje umrli niso imeli opravljenega usposabljanja, sta pa dva uporabljala osebno varovalno opremo. Od 35 težje poškodovanih se jih 18 ni udeležilo usposabljanja (10 jih je uporabljalo OVO, 8 pa ne), 8 jih je opravilo tečaj varnega dela po programu Zavoda za gozdove Slovenije (6 jih uporabljalo OVO, 2 pa ne), 6 pa jih je imelo opravljeno NPK za sekača in vsi so uporabljali OVO. Za tri težko poškodovane podatek o usposobljenosti ni znan, sta pa dva uporabljala OVO. Od 4 lažje poškodovanih, za katere imamo podrobnejše podatke, sta se dva udeležila usposabljanja po programu Zavoda za gozdove, vsi pa so uporabljali OVO. Naj ponovimo, da je Policija sicer obravnavala skupaj 24 nezgod pri delu v gozdu, z veliko verjetnostjo pa lahko sklepamo, da je bilo nezgod z lažjimi poškodbami še več, a niso prišle v policijsko obravnavo.

Navedeni podatki jasno kažejo kako nevarno in kompleksno je delo v gozdu, saj sta umrla tudi dva človeka z usposobljenostjo (opravljen NPK), a eden ni uporabljal OVO, prav tako pa tudi ne dva težje poškodovana z opravljenim usposabljanjem po programu Zavoda za gozdove. To in veliko število poškodovanih brez usposobljenosti (in brez uporabe OVO), kaže na neustrezno zavedanje nevarnosti, ko pa se v gozdu doda še neustrezno ravnanje, je nezgoda tu. Policija je skoraj v polovici primerov nezgod (46,5 %) kot vzrok nezgode opredelila nepazljivost.

Manjkajoča usposobljenost, neuporaba osebne varovalne opreme in neustrezno ravnanje, so na splošno glavni vzroki za nezgode pri delu v gozdu.

Ostale nezgode v kmetijstvu in gozdarstvu

Dolgoletni podatki kažejo, da se v kmetijstvu in gozdarstvu v Sloveniji zgodi v povprečju še okoli 20 odstotkov nezgod s smrtnim izidom poleg navedenih s traktorji in pri delu v gozdu. To so nezgode z drugimi stroji, zastrupitve, nezgode v zgradbah, pri delu z živalmi. Tako po tej metodologiji k lanskim 13 smrtnim nezgodam pri delu s traktorji in pri delu v gozdu prištejemo (zaokroženo) še 2 nezgodi in dobimo skupaj 15 nezgod s smrtnim izidom.

Smrtne nezgode pri reji živine so zelo redke, a vedno znova se zgodi kakšna. Je pa precej poškodb, večina jih ne pride v nobeno statistiko.

Nezgode v kmetijstvu in gozdarstvu in vse delovne nezgode v Sloveniji

Naredili primerjavo med vsemi nezgodami v Sloveniji in delovnimi nezgodami v kmetijstvu in gozdarstvu. Rezultati so zastrašujoči, posebej še pri smrtnih nezgodah. V grafu prikazani podatki povedo, da je bilo v letu 2018 in 2019 več smrtnih nezgod v kmetijstvu in gozdarstvu kot pri vseh zaposlenih v Sloveniji. Podatki se sicer delno prekrivajo, a to ne spremeni bistva. Podatkov za smrtne nezgode pri vseh zaposlenih za leto 2020 še ni, a tudi teh bo predvidoma manj kot v letu 2019. Za primerjavo dodajamo še podatke za umrle v prometnih nesrečah. Prikazano pove, da za varnost in

zdravje pri delu v kmetijstvu in gozdarstvu še vedno naredimo premalo.

